

De 9 skriftlighedsprincipper:

Beskrivelse af principperne

FORMÅL

De ni skriftlighedsprincipper har til formål at guide fagprofessionelle til at skrive respektfuldt og sagligt om, sammen med eller til børn og unge i sårbare og udsatte positioner. Principperne kan med fordel også anvendes, når man skriver om barnets eller den unges familie.

REDSKABETS FUNKTION

Redskabet består af ni principper, der kan guide den skriftlige dokumentation og praksis, som børne- og ungerådgivere og andre fagpersoner udfører i deres arbejde med børn og unge.

Principperne kan være med til at understøtte en skriftlig dokumentation og praksis, hvor børn og unge inddrages. De kan ligeledes guide fagpersoner til at skrive respektfuldt om børn og unges udfordringer og problemer samt understøtte, at børn og unge kan genkende beskrivelserne af sig selv og deres familie, og at de oplever dem som respektfulde. Principperne kan også understøtte en dokumentationspraksis, der er systematisk, transparent og faglig underbygget, fx ved at skrive så det tydeligt fremgår, hvem der har udarbejdet dokumentationen, hvorfor den er skrevet, hvem den er skrevet til, og hvilke oplysninger den er baseret på.

HVORDAN ANVENDES PRINCIPPERNE I PRAKSIS?

Børne- og ungerådgivere og andre fagpersoner, som arbejder med børn og unge i udsatte positioner, kan anvende principperne til at guide deres skriftlige dokumentationsarbejde. Principperne kan anvendes forud for og under den skriftlige formidling som et redskab til at skabe faglig retning og kvalitet. De kan også anvendes under eller efter den skriftlige formidling som et redskab til at kvalitetssikre eller genbesøge det skrevne.

Principperne kan anvendes som inspiration ved udarbejdelse af alle typer af skriftlig dokumentation i børnesager, herunder også ved skriftlig dokumentation om voksne i udsatte positioner. Inden for et fagområde kan der være nogle juridiske krav, som stiller krav til den skriftlige dokumentation. Principperne skal altid anvendes i overensstemmelse med de gældende juridiske krav.

OM DE 9 SKRIFTLIGHEDSPRINCIPPER

Princip 1: Inddrag børn og unge i dokumentationen, så de har en reel medindflydelse på, hvad der bliver skrevet om dem.

- Inviter på en børnevenlig måde barnet eller den unge til løbende at give udtryk for sine synspunkter
- Informer barnet eller den unge om, at de ting, de siger, bliver skrevet ned, hvorfor de bliver skrevet ned, og hvem der kan komme til at læse det.
- Formuler gerne det skrevne sammen med barnet eller den unge.
- Giv barnet eller den unge mulighed for at kommentere og have indflydelse på beskrivelser af dem.

Princip 2: Vær opmærksom på, hvordan du skriver om børns eller unges udfordringer og problemer og sørg altid for at adskille problemer fra person.

- Skriv respektfuldt og hensynfuldt om barnet eller den unge
- Skriv præcist, konkret og forståeligt
- Beskriv så vidt muligt barnet eller den unges ressourcer, før du beskriver udfordringer og problemer
- Beskriv problemet som noget, der adskiller sig fra barnet eller den unge (fx Nogle gange får vreden fat i Oscar)
- Anvend gerne barnet eller den unges egne ord for problemer (fx Oscar fortæller, at han gerne vil blive bedre til at styre sin vrede)
- Skriv til barnet eller den unge, hvis det i den konkrete situation giver mening (fx ved at anvende du-form).

Princip 3: Tydeliggør, hvem der er tekstens afsender

- Gør det tydeligt, hvem der er afsender af et budskab, fx hvem det er, der har lavet beskrivelsen eller vurderingen af barnet eller den unge (fx skriv "jeg" og underskriv med navn og relation til barnet (Katrine, Oscars børne- og ungerådgiver)).

Princip 4: Tydeliggør, hvad og hvem du baserer dine oplysninger på

- Skab gennemsigtighed i den skriftlige dokumentation
- Gør det tydeligt, hvor de skrevne oplysninger om barnet eller den unge stammer fra
- Hav altid fagligt belæg for det, du skriver om barnet eller den unge og deres familie (fx når du skriver, at barnet har en diagnose). Gør det tydeligt, hvad beskrivelser og vurderinger af barnet eller den unge er baseret på.

Princip 5: Vær opmærksom på forskellen mellem observationer og vurderinger

- Beskriv observationer så neutralt som muligt
- Adskil den faglige vurdering fra observationen
- Formuler en faglig vurdering, så det tydeligt fremgår, at det er din vurdering. Andre personer kan have andre vurderinger.

Princip 6: Tydeliggør konteksten (den situation noget udspiller sig i)

- Beskriv den situation eller sammenhæng, som barnet eller den unges adfærd, udsagn eller problemer optræder i, så modtager af den skriftlige dokumentation kan skabe sig en helhedsorienteret forståelse af, hvad der ligger til grund for barnets eller den unges udsagn og handlinger.

Princip 7: Skriv kort og tydeliggør formålet med det skriftlige dokument (hvad det skal bruges til, og hvem der kommer til at læse det).

- Sørg for, at formålet med det skriftlige dokument fremgår klart og præcist
- Skriv tydeligt frem, hvilken type dokument det er, og hvad det skal bruges til
- Skriv, hvem der forventet er modtager af det skriftlige dokument.

Princip 8: Skriv neutralt og sørg for, at dine egne (negative) følelser ikke skinner igennem

- Vær så neutral som muligt, når du skriver om barnet eller den unge
- Sørg for, at dine egne eventuelle negative følelser i relation til barnet eller den unge ikke afspejles i den skriftlige dokumentation.

Princip 9: Undgå fremmedord og forklar fagtermer og lovparagraffer, så teksten bliver forståelig for modtageren

- Skriv så vidt muligt i et sprog, som barnet eller den unge kan forstå
- Forklar lovparagraffer, fagtermer, fremmedord og forkortelser første gang de nævnes.

Ledere og fagpersoner bør sætte sig grundigt ind i de ni principper, før de anvender dem i praksis. Herudover kan implementering af principperne understøttes gennem et systematisk arbejde med at anvende og følge op på principperne i praksis og ved at sikre et rum for kollegial og ledelsesmæssig sparring om skriftlig dokumentation.

Det er ligeledes vigtigt, at de skabeloner og supplerende hjælpetekster, som understøtter fagpersoners dokumentation og skriftlige inddragelse af børn og unge, er tydelige og i overensstemmelse med principperne.

SUPPLERENDE VIDEN

I relation til de ni skriftlighedsprincipper er der ved at blive udarbejdet et inspirationsmateriale, der kan understøtte arbejdet med at omsætte de ni skriftlighedsprincipper i praksis:

- Larsen, Bruun Andersen og Leth Svendsen, (2024). Med barnet på skulderen. Om at skrive sammen med og om børn i udsatte positioner, Akademisk Forlag

Der vil blive linket til materialet, når det er publiceret.

REDSKABET ER UDVIKLET AF

Principperne er udarbejdet af Mette Larsen i et samarbejde med Idamarie Leth Svendsen, Anne Homann Bjerregaard og Bettina Bruun Andersen fra socialrådgiveruddannelsen på Københavns Professionshøjskole i projektet 'Retten til egen historie'. De er efterfølgende afprøvet og kvalificeret i et samarbejde med medarbejdere og ledere fra Lyngby-Taarbæk, Tårnby, Greve og Allerød kommune.

På projektets hjemmeside www.rettentilegenhistorie.dk er der adgang til et webinar om skriftlighed i socialt arbejde.